

АДМІНІСТРАТИВНЕ ПРАВО ТА ПРОЦЕС,
ФІНАНСОВЕ ПРАВО, ІНФОРМАЦІЙНЕ ПРАВО

УДК [342.6:502-049.5](477)

Л. О. Ємець,

кандидат юридичних наук, доцент,
народний депутат України

**КОМПЕТЕНЦІЯ ЦЕНТРАЛЬНИХ ОРГАНІВ ВИКОНАВЧОЇ ВЛАДИ
У СФЕРІ ЗАБЕЗПЕЧЕННЯ ЕКОЛОГІЧНОЇ БЕЗПЕКИ ДЕРЖАВИ**

Розглянуто поняття «компетенція органу державної влади» та виділено структурні елементи цієї компетенції. Визначено систему центральних органів виконавчої влади, які мають повноваження у сфері забезпечення екологічної безпеки держави, проаналізовано їх права й обов'язки відповідно до чинного законодавства України.

Ключові слова: екологічна безпека, компетенція, виконавча влада, органи виконавчої влади.

Постановка проблеми. Забезпечення екологічної безпеки держави нерозривно пов'язане з діяльністю органів виконавчої влади, які відповідають за формування та реалізацію державної політики у сфері екології. Слід відзначити, що сфера суспільних відносин, які охоплюються поняттям «екологічна безпека», та інших суспільних відносин, упорядкування яких безпосередньо впливає на оптимальний стан навколишнього природного середовища, що є запорукою екологічної безпеки України, вимагає проведення наукових досліджень, спрямованих на аналіз і впорядкування системи органів виконавчої влади, які мають відповідні повноваження щодо забезпечення екологічної безпеки держави.

Стан дослідження. Питання здійснення державного управління у сфері екології та охорони навколишнього природного середовища досліджувалися у працях О. В. Головкина [1], О. І. Гулич [2], Т. В. Князевої [3], В. Г. Ковальчук [4], В. А. Ліпкана [5], К. А. Рябець [6]. Однак питання ролі саме центральних органів виконавчої влади у забезпеченні екологічної безпеки розглядалися інколи фрагментарно та несистемно. Крім того, упродовж 2014–2016 років відбулася значна оптимізація мережі цих органів, що потребує нового аналізу системи центральних органів виконавчої влади та їх компетенції щодо забезпечення екологічної безпеки держави.

Метою статті є дослідження місця, ролі, системи та компетенції центральних органів виконавчої влади у сфері забезпечення екологічної безпеки України.

Виклад основного матеріалу. Розглядаючи питання компетенції центральних органів виконавчої влади в будь-якій сфері, потрібно визначитися із сутністю цієї правової категорії. У науковій літературі

термін «компетенція» розглядається фахівцями з теорії права, конституційного, адміністративного, фінансового права, загальної теорії управління тощо. Отже, проаналізуємо найбільш поширені точки зору. В. Б. Авер'янов визначає компетенцію як «... закріплену в законодавстві сукупність повноважень, прав та обов'язків державного органу, установи або посадової особи, які вони зобов'язані використовувати для виконання своїх функціональних завдань, що полягають у здійсненні управлінського, тобто організуючого впливу на ті сфери і галузі суспільного життя, які вимагають певного втручання держави» [7, с. 119]. О. Ф. Скакун також характеризує компетенцію як закріплену законом (або іншим нормативним актом) сукупність його владних повноважень (прав і обов'язків), але включає до її структури юридичну відповідальність і предмети відання [8, с. 363]. Фахівці в галузі адміністративного права зазначають, що компетенція – це владні повноваження органу, той чи інший обсяг державної діяльності, покладений на певний орган, або коло передбачених правовим актом питань, які може вирішувати цей орган, сукупність функцій і повноважень органу з усіх встановлених для нього предметів відання [9, с. 76].

Отже, якщо говорити про зміст компетенції, то здебільшого до неї входять права й обов'язки органу та предмети відання. Так, А. О. Ткаченко відзначає, що компетенція характеризується сукупністю закріплених юридично прав і обов'язків (повноважень) органів влади (органів державної влади й органів місцевого самоврядування), їхніх посадових осіб щодо вимоги певної поведінки від фізичних та юридичних осіб і предметів відання, закріплених Конституцією України, законами України та підзаконними нормативними актами (компетенційними законодавчими актами) [10, с. 197]. Г. О. Балака також до структури компетенції Пенсійного фонду України відносить повноваження та предмети відання [11, с. 85].

Однак у науковій літературі існують також інші точки зору із цього питання. На думку М. М. Потіпа, структуру компетенції становлять основні (повноваження та предмет відання) та організаційні (призначення органу, цілі та завдання, професіоналізм посадових осіб) елементи, які у своєму взаємозв'язку дають можливість якісного виконання покладених на органи державної виконавчої влади та місцевого самоврядування функцій [12, с. 35]. Ю. М. Старілов серед елементів компетенції виділяє повноваження органу державної влади, його відповідальність, правові засоби, форми та методи реалізації прав і виконання обов'язків [13, с. 498], а А. Є. Штурнев зазначає, що компетенція має такі складові: предмет відання, функції, повноваження [14, с. 23].

На нашу думку, до структури компетенції державного органу слід відносити його повноваження (права та обов'язки) і підвідомчість (коло предметів, об'єктів, суспільних відносин), де ці права й обов'язки реалізуються (на які вони поширюються). Включення до

поняття «компетенція» цілей, завдань, функцій і відповідальності, а тим більше «професіоналізму» державного органу та його працівників, є невинуватим, адже вони є складовими інших елементів адміністративного правового статусу органу держави, так званих цільового та організаційного блоків.

Далі окреслимо коло центральних органів виконавчої влади, які мають повноваження у сфері забезпечення екологічної безпеки держави. Відповідно до чинного законодавства України систему центральних органів виконавчої влади складають міністерства України й інші центральні органи виконавчої влади. Міністерства забезпечують формування та реалізують державну політику в одній чи декількох сферах, інші центральні органи виконавчої влади утворюються для виконання окремих функцій із реалізації державної політики як служби, агентства, інспекції [15].

Основними завданнями інших центральних органів виконавчої влади є: надання адміністративних послуг; здійснення державного нагляду (контролю); управління об'єктами державної власності тощо. Залежно від превалювання цих завдань центральні органи виконавчої влади мають різні назви, що також обумовлює напрями їх діяльності. Якщо більшість функцій центрального органу виконавчої влади складають функції з надання адміністративних послуг фізичним та юридичним особам, він утворюється як служба. Якщо більшість функцій центрального органу виконавчої влади складають функції з управління об'єктами державної власності, що належать до сфери його управління, орган утворюється як агентство. Якщо більшість функцій центрального органу виконавчої влади складають контролюючі функції за дотриманням державними органами, органами місцевого самоврядування, їх посадовими особами, юридичними та фізичними особами актів законодавства, він утворюється як інспекція [15].

Закон України «Про охорону навколишнього природного середовища» визначає екологічну безпеку як стан навколишнього природного середовища, при якому забезпечується попередження погіршення екологічної обстановки та виникнення небезпеки для здоров'я людей. У ст. 5 цього закону наголошується, що навколишнє природне середовище – це сукупність природних і природно-соціальних умов та процесів, природні ресурси, як залучені в господарський обіг, так і невикористовувані в економіці в даний період (земля, надра, води, атмосферне повітря, ліс та інша рослинність, тваринний світ), ландшафти та інші природні комплекси [16].

Враховуючи викладене, можемо зробити висновок, що, аналізуючи діяльність центральних органів виконавчої влади (міністерств, служб, агенцій, інспекцій) щодо забезпечення екологічної безпеки держави, слід розглядати їх мережу, відштовхуючись не від назви, в якій є прикметник «екологічний» або іменник «екологія», а від об'єктів, що підлягають охороні та забезпечення оптимального стану яких

сукупно впливає на загальну екологічну безпеку держави. Такими об'єктами відповідно до чинного законодавства України є земля, надра, води, атмосферне повітря, ліс та інша рослинність, тваринний світ тощо.

На нашу думку, система центральних органів виконавчої влади, діяльність яких спрямовується на забезпечення екологічної безпеки України і координується Кабінетом Міністрів України безпосередньо або через відповідних членів Кабінету, виглядає таким чином:

1) Кабінет Міністрів України – Державна інспекція ядерного регулювання України;

2) віце-прем'єр-міністр України – міністр регіонального розвитку, будівництва та житлово-комунального господарства – Державна архітектурно-будівельна інспекція України;

3) міністр аграрної політики та продовольства:

– Державна служба України з питань геодезії, картографії та кадастру;

– Державна служба України з питань безпечності харчових продуктів та захисту споживачів;

– Державне агентство рибного господарства України;

– Державне агентство лісових ресурсів України;

4) міністр екології та природних ресурсів:

– Державна служба геології та надр України;

– Державне агентство України з управління зоною відчуження;

– Державне агентство водних ресурсів України;

– Державна екологічна інспекція України [17].

Слід зазначити, що в цій системі Міністерство екології та природних ресурсів України є головним органом, який забезпечує формування та реалізацію державної політики у сфері охорони навколишнього природного середовища й екологічної безпеки держави. Водночас Державна екологічна інспекція України є провідним органом, який реалізує державну політику зі здійснення державного нагляду (контролю) у сфері охорони навколишнього природного середовища, раціонального використання, відтворення і охорони природних ресурсів, екологічної безпеки.

Так, Міністерство екології та природних ресурсів України:

– забезпечує формування та реалізацію державної політики у сферах охорони навколишнього природного середовища, екологічної та в межах повноважень, передбачених законом, біологічної та генетичної безпеки; раціонального використання надр; поводження з відходами, в тому числі радіоактивними; поводження з пестицидами й агрохімікатами; ліквідації наслідків Чорнобильської катастрофи; раціонального використання, відтворення й охорони природних ресурсів; охорони та раціонального використання земель; охорони та використання природно-заповідного фонду; охорони атмосферного повітря; розвитку водного господарства та меліорації земель;

– забезпечує нормативно-правове регулювання у сферах екологічної безпеки, поводження з відходами, в тому числі радіоактивними,

небезпечними хімічними речовинами, пестицидами та агрохімікатами, державної екологічної експертизи, ліквідації наслідків Чорнобильської катастрофи;

- здійснює технічне регулювання у сферах охорони навколишнього природного середовища, використання природних ресурсів і забезпечення екологічної безпеки;

- встановлює ліміти на використання природних ресурсів у межах територій та об'єктів природно-заповідного фонду загальнодержавного значення;

- проводить ліцензування операцій у сфері поводження з небезпечними відходами, виробництва особливо небезпечних хімічних речовин і здійснює контроль за додержанням суб'єктами господарювання ліцензійних умов;

- організовує моніторинг навколишнього природного середовища, забезпечує функціонування загальнодержавної інформаційно-аналітичної системи моніторингу навколишнього природного середовища;

- визначає екологічні показники для оцінки стану навколишнього природного середовища та методичні вказівки щодо їх застосування [18].

Державна екологічна інспекція України здійснює державний нагляд (контроль) за додержанням центральними органами виконавчої влади та їх територіальними органами, місцевими органами виконавчої влади, органами місцевого самоврядування в частині здійснення делегованих їм повноважень органів виконавчої влади, підприємствами, установами та організаціями незалежно від форм власності та господарювання, громадянами України вимог законодавства: про екологічну та радіаційну безпеку; про охорону земель і надр; про охорону, раціональне використання вод і відтворення водних ресурсів; про охорону атмосферного повітря; про охорону, захист, використання та відтворення лісів; про раціональне використання, відтворення й охорону об'єктів тваринного світу; про охорону, використання та відтворення риби й інших водних живих ресурсів; про охорону, утримання та використання зелених насаджень; про використання, охорону та відтворення об'єктів рослинного світу; з питань поводження з відходами; у сфері хімічних джерел струму в частині забезпечення екологічної безпеки виробництва хімічних джерел струму й утилізації відпрацьованих хімічних джерел струму, ведення обліку обсягів накопичення відпрацьованих хімічних джерел струму та передачі їх для утилізації [19].

Крім цих двох провідних органів виконавчої влади інші органи держави, в тому числі міністерства й інші центральні органи виконавчої влади, мають відповідні повноваження у сфері охорони навколишнього природного середовища, що прямо або опосередковано впливають на його стан та екологічну безпеку держави в цілому.

Так, Міністерство екології та природних ресурсів України координує діяльність ще трьох центральних органів виконавчої влади:

1) Державного агентства України з управління зоною відчуження, яке має повноваження щодо здійснення державного контролю за дотриманням правового режиму зони відчуження та відселеної частини зони безумовного (обов'язкового) відселення, забезпечує проведення моніторингу стану природного середовища; здійснення координації робіт зі збирання, переробки, перевезення, зберігання та захоронення радіоактивних відходів промисловості, ядерної енергетики, медицини, науково-дослідних установ; проведення загальної оцінки радіаційної обстановки на території зон, що зазнали радіоактивного забруднення, радіоекологічний моніторинг на цій території; визначення, створення та підтримки безперервного функціонування системи фізичного захисту радіоактивних відходів, а також контроль за його забезпеченням під час збирання, перевезення, переробки, зберігання та захоронення радіоактивних відходів [20];

2) Державного агентства водних ресурсів України, яке здійснює заходи щодо екологічного оздоровлення поверхневих вод і догляду за ними, здійснює заходи щодо запобігання надзвичайним ситуаціям, зменшення руйнівних наслідків повеней, забезпечення безаварійного пропуску паводкових вод та льодоходу, забезпечує проведення робіт із запобігання пошкодженню та аваріям на гідротехнічних спорудах загальнодержавних і міжгосподарських меліоративних систем, а також із ліквідації наслідків аварій на таких спорудах, здійснює заходи, пов'язані із запобіганням шкідливій дії вод і ліквідацією її наслідків, враховуючи протипаводковий захист сільських населених пунктів та сільськогосподарських угідь [21];

3) Державної служби геології та надр України, яка здійснює державний контроль за геологічним вивченням надр (державний геологічний контроль) та раціональним і ефективним їх використанням, за дотриманням правил і нормативів користування нафтогазоносними надрами [22].

Далі проаналізуємо сферу діяльності Міністерства аграрної політики та продовольства України. Цей центральний орган виконавчої влади формує та реалізує державну політику у сферах сільського господарства та з питань продовольчої безпеки держави, хорони, використання та відтворення водних біоресурсів, лісового та мисливського господарства, ветеринарної медицини, безпечності та окремих показників якості харчових продуктів, карантину та захисту рослин, топографо-геодезичної та картографічної діяльності, земельних відносин, землеустрою, державного нагляду (контролю) в агропромисловому комплексі в частині дотримання земельного законодавства, використання та охорони земель усіх категорій і форм власності, родючості ґрунтів [23]. Крім того, Міністерства аграрної політики та продовольства України спрямовує та координує діяльність інших центральних органів виконавчої влади:

1) Державної служби України з питань геодезії, картографії та кадастру, яка організовує та здійснює державний нагляд (контроль) за дотриманням земельного законодавства, використанням та охороною земель усіх категорій і форм власності; виконанням умов зняття, збереження та використання родючого шару ґрунту під час проведення гірничодобувних, геологорозвідувальних, будівельних та інших робіт, пов'язаних із порушенням ґрунтового покриву; здійсненням заходів із захисту земель від водної та вітрової ерозії, селів, підтоплення, заболочення, засолення, солонцювання, висушування, ущільнення та інших процесів, що призводять до погіршення стану земель; надає експертні висновки щодо зміни зон радіоактивного забруднення внаслідок Чорнобильської катастрофи; видає висновок про поліпшення екологічного стану земель і підвищення родючості ґрунтів сільськогосподарського призначення [24];

2) Державного агентства лісових ресурсів України, яка забезпечує функціонування державної лісової охорони, координує діяльність лісової охорони інших постійних лісокористувачів і власників лісів, бере участь у забезпеченні реалізації державної політики у сфері пожежної безпеки, забезпечує організацію та координацію заходів з охорони державного мисливського фонду та заходів із регулювання чисельності мисливських, хижих і шкідливих для мисливського господарства тварин, забезпечує здійснення наземно-авіаційної охорони лісів від пожеж, незаконних рубок та інших порушень лісового законодавства, захист лісу від шкідників і хвороб та іншого шкідливого впливу на території лісового фонду, організовує видачу в установленому порядку спеціальних дозволів на використання лісових ресурсів, організовує виконання заходів щодо визначення рівня радіоактивного забруднення лісів, радіаційний контроль лісової продукції, дозиметричний контроль робочих місць і доз опромінення працівників [25];

3) Державного агентства рибного господарства України, яка здійснює державний нагляд (контроль) у галузі охорони, використання та відтворення водних біоресурсів, державний контроль технічного стану рибозахисних споруд, проведення рибозахисних заходів на водозабірних та інженерних спорудах меліоративних систем, контроль за дотриманням лімітів і нормативів використання водних біоресурсів, погоджує видачу дозволів на будівельні, днопоглиблювальні роботи, видобування піску та гравію, прокладання кабелів, трубопроводів та інших комунікацій на землях водного фонду (у разі проведення робіт у рибогосподарських водних об'єктах) [26];

4) Державної служби України з питань безпечності харчових продуктів та захисту споживачів, яка має найширші повноваження з управління в галузі суспільних відносин, що впливають на належний стан екологічної безпеки та здоров'я населення. Зокрема, Служба здійснює державний ветеринарно-санітарний контроль, контроль за безпечністю та окремими показниками якості харчових продуктів,

застосуванням санітарних і ветеринарно-санітарних заходів, охороною території України від проникнення хвороб людей, тварин та рослин з території інших держав або карантинних зон, додержанням заходів біологічної і генетичної безпеки за рівнем радіоактивно-го забруднення сільськогосподарської продукції тощо [27].

Слід також охарактеризувати окремі повноваження Міністерства регіонального розвитку, будівництва та житлово-комунального господарства України. Цей орган забезпечує формування державної політики у сфері архітектурно-будівельного контролю та нагляду, контролю у сфері житлово-комунального господарства. Порушення встановлених державою правил у зазначених сферах суспільного життя може суттєво вплинути на стан екологічної обстановки, призвести до негативних наслідків для навколишнього середовища та негативно вплинути на загальний стан екологічної безпеки регіону й держави в цілому, тому ми вважаємо аналіз компетенції цього Міністерства щодо загального впливу на екологічну безпеку цілком обґрунтованим. Так, Міністерство забезпечує формування та реалізує політику щодо благоустрою населених пунктів, поводження з побутовими відходами, затверджує порядок проведення моніторингу якості питної води і технічного стану об'єктів централізованого питного водопостачання, методичні рекомендації щодо проведення моніторингу процесів підтоплення міст і селищ міського типу, забезпечує в межах повноважень, передбачених законом, нормативне, науково-технічне й експертне супроводження будівельних робіт на об'єкті «Укриття» та інших об'єктах Чорнобильської АЕС, здійснює заходи щодо інженерного захисту територій населених пунктів від небезпечних геологічних процесів, прогнозування та запобігання їх розвитку [28].

Державна архітектурно-будівельна інспекція України, діяльність якої спрямовується через це Мінрегіону, здійснює державний контроль за дотриманням вимог законодавства у сфері містобудівної діяльності, проектної документації, будівельних норм, державних стандартів і правил, технічних умов, інших нормативних документів під час провадження містобудівної діяльності, у визначених законодавством випадках проводить перевірки відповідності підготовчих і будівельних робіт, будівельних матеріалів, виробів і конструкцій, що застосовуються під час будівництва об'єктів, вимогам будівельних норм, державних стандартів і правил, технічним умовам, затвердженим проектним вимогам, рішенням [29].

На останок висвітлимо компетенцію Державної інспекції ядерного регулювання України, яка є центральним органом виконавчої влади, що забезпечує формування та реалізує державну політику у сфері безпеки використання ядерної енергії. На виконання поставлених завдань інспекція визначає критерії та вимоги безпеки, додержання яких обов'язкове під час використання ядерної енергії, відповідно до них затверджує норми та правила фізичного захисту

ядерних установок, ядерних матеріалів, радіоактивних відходів, інших джерел іонізуючого випромінювання; здійснює державний нагляд за додержанням законодавства, умов виданих документів дозвільного характеру, норм, правил і стандартів з питань ядерної та радіаційної безпеки, вимог фізичного захисту ядерних установок, ядерних матеріалів, радіоактивних відходів, інших джерел іонізуючого випромінювання, обліку та контролю ядерних матеріалів та інших джерел іонізуючого випромінювання [30].

Підсумовуючи, можемо зробити такі **висновки**.

1. Під компетенцією центральних органів виконавчої влади у сфері забезпечення екологічної безпеки України слід розуміти закріплену чинним законодавством України та підзаконними актами інших органів влади систему повноважень (прав та обов'язків), покладених на них з метою забезпечення такого стану навколишнього природного середовища, за якого забезпечується попередження погіршення екологічної обстановки та виникнення небезпеки для здоров'я людей.

2. До складових компетенції центральних органів виконавчої влади у сфері забезпечення екологічної безпеки ми відносимо їх права та обов'язки, а також коло суспільних відносин, предметів, справ, об'єктів, на які поширюються ці повноваження. Включення до поняття «компетенція» цілей, завдань, функцій і відповідальності, а тим більше «професіоналізму» державного органу, є не виправданим, адже вони є складовими інших елементів адміністративного правового статусу органу держави, так званих цільового та організаційного блоків.

3. У системі центральних органів виконавчої влади слід виділити орган, що безпосередньо забезпечує формування та реалізацію державної політики у сфері охорони навколишнього природного середовища та екологічної безпеки держави (Міністерство екології та природних ресурсів України), та орган, що реалізує державну політику зі здійснення державного нагляду (контролю) у сфері охорони навколишнього природного середовища, раціонального використання, відтворення й охорони природних ресурсів, екологічної безпеки (Державна екологічна інспекція України).

4. Серед інших органів, що мають окремі, в тому числі контрольні, повноваження щодо охорони навколишнього природного середовища та забезпечення екологічної безпеки України, відзначимо Державну інспекцію ядерного регулювання України, Державну архітектурно-будівельну інспекцію України, Державну службу України з питань геодезії, картографії та кадастру, Державну службу України з питань безпечності харчових продуктів та захисту споживачів, Державне агентство рибного господарства України, Державне агентство лісових ресурсів України, Державну службу геології та надр України, Державне агентство України з управління зоною відчуження, Державне агентство водних ресурсів України.

Перспективними напрямками подальших досліджень визначимо аналіз компетенції вищих органів державної влади у сфері забезпечення екологічної безпеки держави.

Список бібліографічних посилань: 1. Головкин О. Правові проблеми реформування системи державного контролю і нагляду у галузі охорони довкілля в Україні // Прокуратура України: історія, сьогодення та перспективи : матеріали міжнар. наук.-практ. конф. (Київ, 25 листоп. 2011 р.) / редкол.: Ю. М. Дьомін (відпов. ред.), М. К. Якимчук, І. М. Козьяков та ін. Київ : Нац. акад. прокуратури України, 2012. С. 84–86. 2. Гулич О. І. Регулювання екологічної безпеки регіону: європейський досвід. *Соціально-економічні проблеми сучасного періоду України*. 2014. Вип. 3. С. 145–152. 3. Князева Т. В. Міжнародна екологічна політика: теорія, методологія, сценарії розвитку : монографія. Херсон : Вид. Вишемирський В. С., 2014. 384 с. 4. Ковальчук В. Г. Новації в правовому забезпеченні державного управління у сфері екологічної безпеки України. *Вісник Національного університету цивільного захисту України. Серія: Державне управління*. 2016. Вип. 2. С. 109–116. 5. Ліпкан В. А. Національна безпека України : навч. посіб. Київ : Кондор, 2008. 552 с. 6. Рябець К. А. Екологічне право України : навч. посіб. Київ : Центр учб. літ., 2009. 438 с. 7. Державне управління: проблеми адміністративно-правової теорії та практики / за заг. ред. В. Б. Авер'янова. Київ : Факт, 2003. 384 с. 8. Скакун О. Ф. Теорія держави і права : підручник. Харків : Консум, 2001. 656 с. 9. Адміністративне право : підручник / Ю. П. Битяк (кер. авт. кол.), В. М. Гарашук, В. В. Богущкий та ін. ; за заг. ред. Ю. П. Битяка, В. М. Гарашука, В. В. Зуй. Харків : Право, 2010. 624 с. 10. Ткаченко А. О. Поняття компетенції державного органу. *Часопис Київського університету права*. 2009. № 4. С. 192–197. 11. Баліка Г. О. Визначення поняття та елементів адміністративно-правового статусу Пенсійного фонду України // Юридичний науковий електронний журнал. 2014. № 6. С. 82–86. URL: http://lsej.org.ua/6_2014/24.pdf (дата звернення: 20.04.2017). 12. Потіп М. М. Щодо сутності компетенції органів державної виконавчої влади та місцевого самоврядування. *Право і суспільство*. 2012. № 6. С. 32–35. 13. Старілов Ю. Н. Службное право : учебник. М. : БЕК, 1996. 698 с. 14. Штурнев А. Е. Поняття, принципи и виды нормотворческой компетенции. *Сибирский Юридический Вестник*. 1998. № 2. С. 23–29. 15. Про центральні органи виконавчої влади : закон України від 17.03.2011 № 3166-VI // База даних (БД) «Законодавство України» / Верховна Рада (ВР) України. URL: <http://zakon.rada.gov.ua/laws/show/3166-17> (дата звернення: 23.04.2017). 16. Про охорону навколишнього природного середовища : закон України від 25.06.1991 № 1264-XII // БД «Законодавство України» / ВР України. URL: <http://zakon.rada.gov.ua/laws/show/1264-12/> (дата звернення: 23.04.2017). 17. Про оптимізацію системи центральних органів виконавчої влади: постанова Кабінету Міністрів (КМ) України від 10.09.2014 № 442 // БД «Законодавство України» / ВР України. URL: <http://zakon.rada.gov.ua/laws/show/442-2014-п> (дата звернення: 23.04.2017). 18. Про затвердження Положення про Міністерство екології та природних ресурсів України : постанова КМ України від 21.01.2015 № 32 // БД «Законодавство України» / ВР України. URL: <http://zakon.rada.gov.ua/laws/show/32-2015-п> (дата звернення: 19.04.2017). 19. Про затвердження Положення про Державну екологічну інспекцію України : постанова КМ України від 19.04.2017 № 275 // Правительствоный портал : веб-портал. URL: <http://www.kmu.gov.ua/control/ru/cardnpd?docid=249931194> (дата звернення:

01.05.2017). **20.** Про затвердження Положення про Державне агентство України з управління зоною відчуження : постанова КМ України від 22.10.2014 № 564 // БД «Законодавство України» / ВР України. URL: <http://zakon.rada.gov.ua/laws/show/564-2014-p> (дата звернення: 22.04.2017). **21.** Про затвердження Положення про Державне агентство водних ресурсів України : постанова КМ України від 20.08.2014 № 393 // БД «Законодавство України» / ВР України. URL: <http://zakon.rada.gov.ua/laws/show/393-2014-p> (дата звернення: 01.05.2017). **22.** Про затвердження Положення про Державну службу геології та надр України : постанова КМ України від 30.12.2015 № 1174 // БД «Законодавство України» / ВР України. URL: <http://zakon.rada.gov.ua/laws/show/1174-2015-p> (дата звернення: 24.04.2017); **23.** Про затвердження Положення про Міністерство аграрної політики та продовольства : постанова КМ України від 25.11.2015 № 1119 // БД «Законодавство України» / ВР України. URL: <http://zakon.rada.gov.ua/laws/show/1119-2015-p> (дата звернення: 19.04.2017). **24.** Про Державну службу України з питань геодезії, картографії та кадастру : постанова КМ України від 14.01.2015 № 15 // БД «Законодавство України» / ВР України. URL: <http://zakon.rada.gov.ua/laws/show/15-2015-p> (дата звернення: 21.04.2017). **25.** Про затвердження Положення про Державне агентство лісових ресурсів України : постанова КМ України від 08.10.2014 № 521 // БД «Законодавство України» / ВР України. URL: <http://zakon.rada.gov.ua/laws/show/521-2014-p> (дата звернення: 25.04.2017). **26.** Про затвердження Положення про Державне агентство рибного господарства України : постанова КМ України від 30.09.2015 № 895 // БД «Законодавство України» / ВР України. URL: <http://zakon.rada.gov.ua/laws/show/895-2015-p> (дата звернення: 22.04.2017). **27.** Про затвердження Положення про Державну службу України з питань безпечності харчових продуктів та захисту споживачів : постанова КМ України від 02.09.2015 № 667 // БД «Законодавство України» / ВР України. URL: <http://zakon.rada.gov.ua/laws/show/667-2015-p> (дата звернення: 22.04.2017). **28.** Про затвердження Положення про Міністерство регіонального розвитку, будівництва та житлово-комунального господарства : постанова КМ України від 30.04.2014 № 197 // БД «Законодавство України» / ВР України. URL: <http://zakon.rada.gov.ua/laws/show/197-2014-p> (дата звернення: 01.05.2017). **29.** Про затвердження Положення про Державну архітектурно-будівельну інспекцію України : постанова КМ України від 09.07.2014 № 294 // БД «Законодавство України» / ВР України. URL: <http://zakon.rada.gov.ua/laws/show/294-2014-p> (дата звернення: 01.05.2017). **30.** Про затвердження Положення про Державну інспекцію ядерного регулювання України : постанова КМ України від 20.08.2014 № 363 // БД «Законодавство України» / ВР України. URL: <http://zakon.rada.gov.ua/laws/show/363-2014-p> (дата звернення: 25.04.2017).

Надійшла до редколегії 11.05.2017

Емец Л. А. Компетенция центральных органов исполнительной власти в сфере обеспечения экологической безопасности страны

Рассмотрено понятие «компетенция органа государственной власти» и выделены её структурные элементы этой компетенции. Определена система центральных органов исполнительной власти, имеющих полномочия в сфере обеспечения экологической безопасности государства, проанализированы их права и обязанности в соответствии с действующим законодательством Украины.

Ключевые слова: экологическая безопасность, компетенция, исполнительная власть, органы исполнительной власти.

Yemets L. O. Competence of central executive agencies in the field of ensuring ecological safety of the state

The concept of “competence of the state authority” has been considered and its structural elements have been highlighted. Under the competence of the central executive authorities in the field of ensuring ecological safety in Ukraine the author has offered to understand the system of powers (rights and obligations) entrusted to them in the framework of providing such a state of the environment enshrined in the current legislation of Ukraine and by subordinate acts of other authorities. This state provides prevention of the deterioration of the environmental situation and the emergence of a danger to human health. The components of the competence of the central executive authorities in the field of ensuring ecological safety includes their rights and obligations, as well as the range of social relations, objects, cases, objects to which these powers are applied.

The system of the central executive agencies, which have powers in the field of ensuring ecological safety of the state, has been determined. Special attention has been paid to the fact that we should allocate within the system of the central executive agencies, a body that directly ensures the formation and implementation of the state policy regarding the sphere of environmental protection and ecological safety of the state – that is the Ministry of Environment and Natural Resources of Ukraine and the body implementing the state policy on the state supervision (control) in the field of environmental protection, rational use, reproduction and protection of natural resources, environmental safety, – the State Environmental Inspectorate. Among other agencies with separate, including control powers regarding environmental protection and ensuring ecological safety of Ukraine, we distinguish the State Nuclear Regulatory Inspection of Ukraine, the State Architectural and Construction Inspection of Ukraine and other 7 different State services and agencies of Ukraine. The rights and obligations of the indicated agencies in accordance with the current legislation of Ukraine have been analyzed.

Keywords: ecological safety, competence, executive power, executive agencies.

УДК 342.9:347.9(477)

Л. В. Крупнова,

*кандидат юридичних наук, доцент,
доцент кафедри кримінального права і правосуддя
Міжнародного економіко-гуманітарного університету
імені академіка Степана Дем'янчука (м. Рівне)*

ДЕЯКІ АСПЕКТИ АДМІНІСТРАТИВНОЇ ПРОЦЕСУАЛЬНОЇ ДІЄЗДАТНОСТІ СУБ'ЄКТІВ ВИКОНАВЧОГО ПРОВАДЖЕННЯ

Досліджено сутнісні аспекти адміністративної процесуальної дієздатності суб'єктів виконавчого провадження. Сформульовано основні ознаки досліджуваної категорії та надано її авторське визначення. Розкрито зміст адміністративної процесуальної дієздатності суб'єктів виконавчого провадження та її